

ทะเบียนแหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน
และภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลคำพระ

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ

อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ จัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิ์และมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง ความภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อไป

ความหมาย/ความเป็นมา/ลักษณะทั่วไปของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้านและประสบการณ์อื่นๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรมและความสนใจในการแก้ปัญหาของมนุษย์

ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ จัดได้ ๓ ประเภท คือ

๑. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล น้ำพุร้อน ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝนตก แดดดอก น้ำท่วม ความแห้งแล้ง

๒. แหล่งเรียนรู้ที่จัดขึ้นหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว

๓. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคลได้แก่ ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ พระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในอาชีพแขนงต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน รวมทั้งสถานที่ประกอบการ ร้านค้า หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

ความหมายของคำว่า”ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระและความรู้เกี่ยวกับครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ พฤติกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องใดๆ ของสังคมนั้นๆ โดยมีลักษณะสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมทุกอย่างในการดำรงชีวิต การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชนและสังคมเป็นแกนหลัก หรือกระบวนการทัศน์ ในการมองชีวิตเป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆ รวมถึงความจำเป็นในการปรับปรุงที่จะต้องใช้ปรับปรุงที่จะต้องใช้ปัญญาในการปรับปรุง ดัดแปลงเปลี่ยนแปลงแบบแผน หรือวิธีการในการใช้ทรัพยากร หรือธรรมชาติอย่างรอบคอบ เหมาะสมกับเงื่อนไขทางธรรมชาติและสังคม เพื่อความมั่นคงและยืนยาวในอนาคต รวมถึงการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ

ต่างๆ และการส่งเสริม อนุรักษ์และการพัฒนาที่แสดงออกในลักษณะจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและ
นันทนาการ ภาษาและวรรณกรรม สถาปัตยกรรม ตลอดจนการสื่อสารต่างๆ

ความหมายของคำว่า “ผู้ทรงภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆ มาใช้ประโยชน์จนประสบ
ความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอด
เชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละสาขานั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง (ที่มา: คอลิด ดำภู และคณะ
ออนไลน์)

ความหมายของปราชญ์ชาวบ้าน”

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
จนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม (ที่มา: คอลิด ดำภู และ
คณะออนไลน์)

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปลูกสัตว์/การประมง/การป่า
ไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย
โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งาน
เย็บปักถักร้อย, การทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบ
หลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการ เช่น การ
ทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านการแพทย์แผนไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน
เช่น การหัตถกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร),การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค,การผดุงครรภ์
พื้นบ้านโดยหมอตำแยของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบิเด) เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับกสนจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
อย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ,การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ จิตรกรรม,
ประติมากรรม, นาฏศิลป์,ดนตรี,ทัศนศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว,ลำตัด,
ลำตัด,ลิเก,หมอลำ,โน้ราห์ เป็นต้น

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษา
เขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น,หนังสือ,ตำรา,ตำรับอาหาร,งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกลอน,
เรื่องสั้น,นวนิยาย, นิทาน, บทเพลงต่างๆ เป็นต้น

๘. ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหาร
พื้นบ้าน เป็นต้น

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้-ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญจำแนกตามประเภทดังนี้

ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
แหล่งโบราณคดี โนนเมือง		สภาพทั่วไปเป็นเนินรูปร่างยาวรี ไม่สม่ำเสมอ กว้างประมาณ ๒๕๐ เมตร ยาวประมาณ ๘๕๐ เมตร สูงประมาณ ๑๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล เป็นป่าโปร่ง พื้นที่โดยรอบเป็นผืนนา ได้ค้นพบโบราณวัตถุ ได้แก่ ภาชนะดินเผา และเศษภาชนะดินเผาน้ำอวยราบ เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ส่วนใหญ่เป็นแบบผิวเรียบ นอกจากนั้นเป็นลายเชือกทาบ ลายขีดขีดและลายเขียนสี โบราณวัตถุทำจากหิน ได้แก่ ใบเสมาจำนวนแปดใบ ตั้งล้อมซากโบราณสถาน ซากโบราณสถานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก่อด้วยอิฐ จากหลักฐานที่สำรวจพบว่า แหล่งชุมชนนี้มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญพอสมควร สืบเนื่องจากจำนวนเศษภาชนะดินเผา สันนิษฐานว่าคงใช้เป็นที่อยู่อาศัย และมีสระน้ำโบราณ คงมีการใช้พื้นที่เป็นศาสนสถานด้วย เพราะพบกลุ่มใบเสมา มีอายุอยู่ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ -๑๖	หมู่ที่ ๔,๑๐ บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัด อำนาจเจริญ
วัดไชยคำ		ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐาน พระเจ้าใหญ่ไชยมงคล ท่านคือผู้เป็นเลิศด้านสมความปรารถนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้านคำพระ	หมู่ ๑ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัด อำนาจเจริญ

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
วัดบ้านคำพระ		เป็นที่ประดิษฐานพระโตโคตมะปางมารวิชัย สีทอง ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ เมตร สูง ๕ เมตร ๑ องค์ และพระโตโคตมะปางมารวิชัย สีขาว หน้าตักกว้าง ๒ เมตร สูง ๔ เมตร ๒ องค์ เพื่อเป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน คำพระและใกล้เคียง ได้เข้ามาทำกิจกรรมทางศาสนา	หมู่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดบุปผามาลา		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านคำพระ และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ	หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดป่าโนนพระ		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านคำพระ และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ	หมู่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดโพธิ์ศรี		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านกุดชวย และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ	หมู่ ๔,๑๐ บ้านกุดชวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดโนนหนามแท่ง		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านโนนหนามแท่ง และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ เป็นสถานที่ศึกษาด้านศาสนา/วัฒนธรรม -สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ -กราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์	หมู่ ๕,๑๑ บ้านโนนหนามแท่ง ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
วัดศรีบุญเรือง		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านโคกชาด และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ เป็นสถานที่ศึกษาด้านศาสนา/วัฒนธรรม -สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ -กราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์	หมู่ ๖ บ้านหนองแคน ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดประจักษ์เรือง		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านโคกชาด และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ เป็นสถานที่ศึกษาด้านศาสนา/วัฒนธรรม -สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ -กราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์	หมู่ ๗ บ้านโคกชาด ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
วัดศรีมงคล		เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านโคกชาด และมีการอบรมธรรมะแก่นักเรียนที่สนใจ เป็นสถานที่ศึกษาด้านศาสนา/วัฒนธรรม -สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ -กราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์	หมู่ ๙ บ้านท่ายางชุม ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงเรียนชุมชนบ้านคำพระ		เป็นสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๑,๒,๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงเรียนบ้านโนนเมือง		เป็นสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๔,๑๐ บ้านกุดขุย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียดแหล่งเรียนรู้	ชื่อ/สถานที่ตั้ง
โรงเรียนบ้านโนนหนาม แท่ง		เป็นสถานที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๕,๑๑ บ้านโนนหนามแท่ง ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงเรียนบ้านหนองแคน		เป็นสถานที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๖ บ้านหนองแคน ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงเรียนบ้านทำยางชุม ตำบลคำพระ		เป็นสถานที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๘,๙ บ้านทำยางชุม ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงเรียนโคกชาดกลาง ท่าโพธิ์		เป็นสถานที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน -ติดต่องานวิชาการ	หมู่ ๑๒ บ้านโคกชาด ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
ศูนย์วิสาหกิจชุมชน ตำบลคำพระ		เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านผ้าทอ ฝ้ายลายซิดย้อมสี ธรรมชาติ	หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร		เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม ดูงาน ให้คำแนะนำหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบอื่น	หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลคำพระ		-เป็นสถานที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย -บริการสื่อทุกประเภทให้กับผู้ใช้บริการ -เป็นศูนย์ข้อมูลชุมชน	บริเวณด้านหลังอาคารสำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
ห้องสมุดโรงเรียนชุมชนบ้านคำพระ		เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าด้านวิชาการ	โรงเรียนชุมชนบ้านคำพระ หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ		ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ	หมู่ ๓ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำพระ		เป็นสถานที่ให้บริการรักษาพยาบาลแก่ประชาชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี	หมู่ ๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนหนามแท่ง		เป็นสถานที่ให้บริการรักษาพยาบาลแก่ประชาชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี	หมู่ ๕,๑๑ บ้านโนนหนามแท่ง ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
จุดบริการองค์กรแห่งการเรียนรู้		เป็นสถานที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำพระให้ประชาชนที่สนใจมาศึกษา	องค์การบริหารส่วนตำบลคำพระ หมู่ ๓ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ (นางสมจิตร หลักรัตน์) โทร. ๐-๔๕๔๖-๙๓๔๓ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ นางสุริยนต์ พระสุนิ โทร.๐-๔๕๔๖-๙๓๔๓		เป็นการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคำพระ ในการแปรรูปสินค้าเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน	หมู่ที่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โทร. ๐-๔๕๔๖-๙๓๔๓ โทร.๐-๔๕๔๖-๙๓๔๓
กลุ่มทอผ้าบ้านกุดขวย หมู่ ๑๐ (นางชนิษฐา สาร) (นางชนิษฐา สาร)		เป็นการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคำพระ ในการแปรรูปสินค้าเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน	หมู่ ๑๐ บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โทร.๐๘-๗๘๗๘-๒๑๐๒
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์หมอนขานผ้าขิดบ้านกุดขวย หมู่ ๔		เป็นการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคำพระ ในการแปรรูปสินค้าเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน	หมู่ที่ ๔ บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โทร. ๐๘-๙๕๗๘-๖๖๙๐

ชื่อแหล่งเรียนรู้	ภาพถ่าย	รายละเอียด	สถานที่ตั้ง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ (นางสมจิตร หลักรัตน์)		เป็นการกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านคำพระใน การแปรรูปสินค้าเพื่อ จำหน่ายสร้างรายได้ เสริมให้กับครัวเรือน	หมู่ที่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัด อำนาจเจริญ
กลุ่มแม่บ้านทอผ้าลายขี ด้อมสีธรรมชาติ หมู่ที่ ๑ (นางพรมมา สิตะเสน) กลุ่มสตรีทอผ้าขิด หมู่ที่ ๓ (นางอุทัย รักธรรม) กลุ่มสตรีทอผ้าขิด หมู่ที่ ๔ (นางน้อย ลาภาพันธ์)		เป็นการกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านคำพระใน การแปรรูปสินค้าเพื่อ จำหน่ายสร้างรายได้ เสริมให้กับครัวเรือน	หมู่ที่ ๑,๓ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ หมู่ที่ ๔ บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านเกษตรกรรม

ทะเบียน/ประวัติปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ความเชี่ยวชาญ/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

ชื่อ- สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นางทองม้วน ประกอบสันต์
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)
เกษตรกรรม
บ้านคำพระ เลขที่ ๓๓ บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถในด้านการทำเกษตรพอเพียง การทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์
การทำน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง การเลี้ยงลูกปลานิลแปลงเพศ

ลักษณะภูมิปัญญา

ทำการเกษตรแบบผสมผสานมีการเลี้ยงปลา และปลูกผักในพื้นที่แปลงนาตนเอง
เพื่อปลูกผักไม่ว่าจะเป็น ถั่วฝักยาว ผักกาด ข้าวโพด ฟักทอง เก็บไปขายที่ตลาด
รวมถึงการเลี้ยงลูกปลานิลแปลงเพศขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาอบรมการเลี้ยงปลาเล็กเพื่อทำพันธุ์ และต่อยอดเป็น
กลุ่มเลี้ยงปลาบ้านคำพระ

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

๑. ปราชญ์เกษตรกรผู้มีความรู้เรื่องการทำน้ำหมักสมุนไพร, การเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ
๒. รางวัลผลงานสมัครรางวัลเลิศรัฐ ผลงาน : ถั่วพริ้ว ฟิ้นดินทราย สร้างรายได้สู่
วิถีอินทรีย์ ของหมอดินอาสา นางทองม้วน ประกอบสันต์ หมอดินอาสาตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญในวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ
๕๘ ปี

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

นายคำภา ไชยมาตย์
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)
เกษตรกร
บ้านคำพระ บ้านคำพระ เลขที่ ๑๐๑ หมู่ ๔ บ้านกุดขุย ตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
มีความรู้ความสามารถและความสนใจในการทำเกษตรแบบผสมผสาน
เป็นการนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากยูทูบและจากผู้เชี่ยวชาญที่คอยแนะเวีย
นแลกเปลี่ยนความรู้ ให้คำแนะนำ เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจนได้สวน
เกษตรแบบผสมผสานด้วยการจัดสรรพื้นที่ในการขุดสระ การแปลงพื้นที่ทำนา
ข้าวอินทรีย์ การทำบ่อเลี้ยงปลาหมอ บ่อเลี้ยงปลานิล การออกแบบขุดลอก
คลองไส้ไก่ในแบบฉบับของตนเอง การทำบ่อเลี้ยงกบ และการจัดสรรพื้นที่
สำหรับปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกพริก แตงกวา ข่า ตะไคร้ แตงโม มะม่วง
มะนาว และพืชผักอื่นๆ อีกมากมายตามฤดูกาล

จุดเด่นของภูมิปัญญา

การจัดสรรบริหารจัดการและการจัดสรรพื้นที่ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสม
และเกิดประโยชน์ด้านการเกษตรผลงานที่ได้รับการยกย่องนำความรู้ที่มี
เผยแพร่และให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแหล่งน้ำ ในการทำ
การเกษตร การขุดสระ การแบ่งพื้นที่ทำนา การทำบ่อเลี้ยงปลา บ่อเลี้ยงกบ
การออกแบบขุดลอกคลองไส้ไก่ และการจัดสรรพื้นที่สำหรับปลูกพืชผักสวนครัวได้รับ
การยกย่องให้เป็นเกษตรกรตัวอย่างของยุคโควิดของจังหวัดอำนาจเจริญ ลง
นิตยสารเกษตร (มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๗๕๒ ฉบับลง
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

นางสำลี ลายทอง
มัธยมศึกษาปีที่ ๖
เกษตรกร
บ้านคำพระ เลขที่ ๑๘๓ หมู่ ๑ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ
มีความรู้ความสามารถและความสนใจในการทำการเกษตรพอเพียง
มีประสบการณ์ในการทำการเกษตร และดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
มาเป็นระยะเวลา ๑๐ ปี สามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ นายสำลีใช้ชีวิตแบบ
พอเพียง พอดี พอประมาณ ไม่มีหนี้สิน ทำการเกษตรแบบพอเพียงตามวิถี
ชาวบ้าน ใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัว รู้จักคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล หาสาเหตุ
เพื่อแก้ปัญหา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชน ศึกษา
ค้นคว้า แสวงหาความรู้ และทดลองปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ลดการใช้สารเคมี ปรับ
รูปแบบการทำเกษตรเชิงเดี่ยว มาเป็นเกษตรผสมผสาน ทำให้ลดต้นทุนการผลิต
สามารถพึ่งพาตนเอง จนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ สำหรับกิจกรรมทางการเกษตร
ในพื้นที่ ประกอบด้วย การปลูกพืชผักสวนครัว การทำสวนไม้ผล (มะม่วง มะพร้าว
ฝรั่ง อินทผลัม เงาะ เป็นต้น) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้ใน
ครัวเรือน

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

เป็นเกษตรกรผู้มีภูมิปัญญาสร้างสรรค์และพัฒนาต้นแบบเป็นรูปธรรม ในการ
ใช้เศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร

ด้านหัตถกรรม

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล

นายประจวบ บุญแสน

การศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ ๔

อาชีพ

เกษตรกรรม

ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านโนนหนามแท่ง เลขที่ ๓๔ หมู่ที่ ๑๑ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถด้านหัตถกรรม การสานตะกร้า สุ่มไก่ ฝักมิด โดย
จำหน่ายที่บ้าน ขายในหมู่บ้าน บางครั้งจะมีลูกค้ามาสั่งทำถึงบ้าน

ลักษณะภูมิปัญญา

ใช้ไม้ไผ่ หวายและเชือกไนลอน ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่หาได้จากแหล่งชุมชน หาง่าย
สามารถ ปลูกได้เอง และมีซื้อจากพื้นที่ใกล้เคียง

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ชาวบ้านชื่นชอบในฝีมือจึงสั่งจองสินค้าตามความต้องการ ราคาจำหน่ายจะ
ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าทำ

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล

การศึกษา

อาชีพ

ที่อยู่

นายสมร ร่มทอง

ประถมศึกษาปีที่ ๔

รับจ้างทั่วไป

เลขที่ ๘๓ บ้านคำพระ หมู่ที่ ๑ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ

อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ลักษณะภูมิปัญญา

มีความสามารถในการสานแห

เป็นผู้พิการตาบอดทั้งสองข้าง มีความสามารถที่น่าเชื่อ คือสามารถ ปะ ชุน รวมถึง สานแหได้อย่างพิถีพิถัน และใช้งานได้อย่างดีเยี่ยม เป็นที่ชื่นชอบของบรรดาคนที่ ชอบจับปลาในพื้นที่ ซึ่งมาใช้บริการสั่งซื้อ สั่งทำแหจากนายสมาน เป็น ประจำ สามารถหาเงินช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวได้ และมีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ ต่อไปในสังคมได้อย่างภาคภูมิ นอกจากนี้นายสมร ยังมีความสามารถด้านการจับปลา (ทอดแห) ได้เหมือนคนปกติในแต่ละวันจะมีเพื่อนบ้านที่ชอบจับปลาแวะมาที่บ้าน เพื่อถามไถ่ พูดคุย ก่อนไปจับปลาเสมอ

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ทุกครั้งที่นายสมร ออกไปจับปลา (ทอดแห) กับเพื่อนบ้านคนปกติทั่วไป มีความสามารถอันเหลือเชื่อในการบอกได้ว่าบริเวณไหนของแหล่งน้ำตื้นหรือลึก และยังสามารถบอกได้ว่าบริเวณใดพื้นน้ำจุดไหนมีสิ่งกีดขวาง เช่น ตอไม้ ก่อนที่จะมีการทอดแหจับปลาได้ทุกครั้ง

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา

อาชีพ

ที่อยู่

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

ลักษณะภูมิปัญญา

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

นายมนตรี นามชู

มัธยมศึกษาปีที่ ๓

เกษตรกรรม

บ้านเลขที่ ๑๐๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
มีความสามารถในการสานแหครอบครัวมีอาชีพจับปลา และ ทำอุปกรณ์การ
หาปลาด้วยตนเอง จึงได้เรียนรู้การสาน แห อวน เพื่อใช้เป็น อุปกรณ์ในการหาปลา
การสานแหมีมาตั้งแต่ช้านานซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการทำมาหากินและ
เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดำรงชีวิตในอดีต ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ
เช่น สถานอาศัยที่อยู่ใกล้ที่ราบลุ่มแม่น้ำ

งานสานแหของนายมนตรีมีความละเอียด สวยงาม ทนทาน จำหน่ายในราคาถูก

±

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายไมตรี วามะลุน
ประถมศึกษาปีที่ ๔
เกษตรกร
เลขที่ ๑๐ บ้านคำพระ หมู่ ๑ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา
กระบุง

มีความรู้ความสามารถในด้านการจักสาน
เป็นเครื่องจักสานที่ใช้เป็นภาชนะที่ทำจากไม้ไผ่ หวาย ใช้ใส่ของนานาชนิด มี
กระดืบ ตะกร้า การะจู้ ข้อง ฯลฯ ได้เรียนฝึกเรียนจนเกิดความชำนาญในการการ
จักสานไม้ไผ่ ในการทำตะกร้าไม้ไผ่ กระดืบข้าวเหนียว จนเป็นที่รู้จักในชุมชน
และหมู่บ้านใกล้เคียง และได้จำหน่ายในราคาที่ย่อมเยาแก่ผู้ที่ต้องการนำไปใช้สอย
งานจักสานจากฝีมือของนายไมตรี วามะลุน มีความแข็งแรงทนทาน สวยงาม
ใช้งานได้นาน และไม่แพง อีกทั้งยังสามารถจักสานงานไม้ไผ่เป็นข้อง และไซ
ขนาดใหญ่ไว้ใช้ประดับที่วัดไชยคำ และวัดบ้านบ่อชะเนงอีกด้วย

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายสาคร สุดสะอาด
มัธยมศึกษาปีที่ ๖

เกษตรกรรม

เลขที่ ๑๐๖ บ้านคำพระ หมู่ ๒ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถในการทำไม้กวาดทางมะพร้าว
เป็นการนำวัสดุที่ได้จากภายในหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการนำ
ก้านมะพร้าวมาเหลาเอาใบออก ให้เหลือแค่ก้านแล้วนำมาผึ่งแดด
ประมาณ ๒-๓ วัน เตรียมด้ามไม้ไผ่ จากนั้นก็ดำเนินการถัก
ไม้กวาดทางมะพร้าวที่นายสาคร สุดสะอาดสานเป็นไม้กวาดที่แข็งแรง
ทนทาน จำหน่ายในราคาถูก

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล

: นางดารา จันทป

การศึกษา

: มัธยมศึกษาปีที่ ๖

อาชีพ

: แม่บ้าน ตำแหน่ง ประธานกลุ่มศูนย์วิสาหกิจชุมชนตำบลคำพระ

ที่อยู่

: เลขที่ ๗๕ บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ ตำบลคำพระ

อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

: เป็นการทอผ้าขัดย้อมสีธรรมชาติให้สีคงทน ไม่ตกสี โดยใช้สารส้มเป็นตัวช่วยทำให้สีสดใสและการเปลี่ยนสีของผ้าหลังจากย้อมแล้ว โดยการใช้สนิมของบ่อบาดาลเรียกว่า “การล้างสนิม” มาเปลี่ยนเป็นสีที่ต่างจากเดิม และการทำสไลด์สีโดยการหมักโสน ทำให้ได้สีที่แตกต่างเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผ้าฝ้ายลายขัดคำพระ มีสีของผ้าที่เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ

ลักษณะภูมิปัญญา

: เป็นการทอผ้าลายขัดสวดลายต่างๆ เป็นศูนย์โอท็อปตั้งแต่สมัยปี พ.ศ.๒๕๒๐ นอกจากนี้ยังมีสินค้าแปรรูปอื่นๆ อีกมากมาย ของกลุ่มเครือข่ายของศูนย์วิสาหกิจชุมชน เป็นการกลุ่มของแม่บ้านคำพระ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รวมกลุ่มกันทอผ้าฝ้ายลายขัดออกมาจำหน่าย จนทำให้มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป ปัจจุบันฝีมือการทอของกลุ่มแม่บ้านคำพระยังคงมีฝีมือการทอผ้าได้อย่างสวยงามเช่นเดิม และนับว่าเป็นงานฝีมือที่ทรงคุณค่าแห่งภูมิปัญญาของท้องถิ่น ได้ดำเนินการพัฒนาและแปรรูปสินค้าต่างๆ เพิ่มขึ้น มากมาย เช่น ผ้าคลุมไหล่ หมอน ผ้าตัดเสื้อ กระเป๋าแปรรูปจากผ้าขัด กล่องใส่กระดาษชำระ กล่องใส่ของเอนกประสงค์ กระเป๋าใส่มือถือ เนคไทด์ ผ้าปูโต๊ะ หมอนอิง ฯลฯ

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

๑. รางวัลการพัฒนาองค์กรเครือข่ายดีเด่น จาก รร.ม.หาดไทย
๒. รางวัลการแปรรูปผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ ในงานมหกรรม ในงานมหกรรมหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในการประกวด ณ ห้างสรรพสินค้าเมืองทองธานี) และร่วมเดินแฟชั่นการกุศล เนื่องในวันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๔๕
๓. เกียรติบัตรโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระ

บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จังหวัดอำนาจเจริญ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ จากนายจิรศักดิ์ เกษณียบุตร ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

๓. เกียรติบัตรเป็นวิทยากรฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น (๓๐ ชั่วโมง) ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ วิชา การทอผ้าพื้นเมือง ณ วิทยาลัยการอาชีพห้วยตะพาน วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนายยงยุทธ จันทวรา ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพห้วยตะพาน

๔. เกียรติบัตรเป็นวิทยากรฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น (๓๐ ชั่วโมง) ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ วิชา การทอผ้าพื้นเมือง (การทอลายผ้าซิด) ณ วิทยาลัยการอาชีพห้วยตะพาน วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๙

จากนายยงยุทธ จันทวรา ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพห้วยตะพาน

๕. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สภานายิกาสภากาชาดไทย มี

พระราชเสาวนีย์โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า นางดารา จันทป ได้บริจาคทรัพย์ให้แก่สภากาชาดไทย เป็นการประจำปี จัดได้ว่าได้ช่วยกันบำรุงกำลังของสภากาชาด พระองค์ทรงอนุโมทนาในกุศลส่วนอนันติศบรียกนี้ เป็นอย่างยิ่ง จึงมีพระราชเสาวนีย์โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการสภากาชาดไทยรับบริจาคไว้ในประเภทสมาชิกสามัญของสภากาชาดไทย ตามข้อบังคับของสภากาชาดไทย (จากเลขานุการ ปฏิบัติราชการแทน อุปนายกสภาสภากาชาดไทย ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

๖. เกียรติบัตรจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย ในการปฏิบัติงานพัฒนานามัยชนบทเปิดเสร็จ ของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ ณ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๙

๗. เกียรติบัตรจากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๘. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเกียรติจากเครือข่ายเบญจภาคีวัฒนธรรม มอบความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่ง กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

๙. เกียรติบัตรจากการประกวดผลิตภัณฑ์ ในงานมหกรรม” หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ณ ศูนย์แสดงสินค้าอมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จาก พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

๑๐. ประกาศนียบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ตามหลักสูตรอาชีพทักษะภูมิปัญญาไทย วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๖

๑๑. ประกาศนียบัตรพัฒนาการจังหวัดอำนาจเจริญ ได้รับคัดเลือกเป็นผู้หญิงเก่ง สาขาพัฒนาอาชีพ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ประจำปี ๒๕๔๗ จากผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

๑๒. วุฒิบัตรจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ผ่านการอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตตามโครงการศูนย์ข้อมูลชุมชน ตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด แบบบูรณาการ (CEO) จากผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

๑๓. ประกาศนียบัตรจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยตะพาน ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านคำพระ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ จากนายสมาน ช่างโชติ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอห้วยตะพาน

๑๔. เกียรติบัตรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการจัดงาน”ผลิตภัณฑ์ตำบลไทย

ความภูมิใจของแผ่นดิน” ๓๖ ปี ธ.ก.ส. มุ่งสู่ธนาคารพัฒนาชาบท เข้าร่วมจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์
ประเภทผ้า ระหว่างวันที่ ๓๑ ตุลาคม – ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ เมืองทองธานี

๑๕. เกียรติบัตรกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ
กองทุนหมู่บ้าน ประจำหมู่บ้าน คำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ จาก พันตำรวจโท
ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

๑๖. วุฒิบัตรกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร เพิ่มศักยภาพผู้นำกลุ่ม จาก นายเชวงศักดิ์ สอนปัญญา สวัสดิการและคุ้มครอง
แรงงานจังหวัดอำนาจเจริญ ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

๑๗. วุฒิบัตรกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร พัฒนาผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ระดับพื้นฐาน) จาก นายเชวงศักดิ์ สอนปัญญา
สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดอำนาจเจริญ ระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - ๑ มีนาคม ๒๕๕๔

๑๘. วุฒิบัตรจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหัวตะพาน สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอหัวตะพาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหัวตะพาน ได้ผ่านการอบรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ จาก นายทวี มหาโยธี สาธารณสุขอำเภอหัวตะพาน วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๔

๑๙. โล่ประกาศเกียรติคุณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ (โครงการ
ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG) โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล U2T For BCG
แก่นางคำทอง วันดี สมาชิกในกลุ่มทอผ้า ให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านการคิดค้นและออกแบบผ้าขิดลายตะขอสลับ
เอื้อ) จากนายแพทย์สุรพร ลอยหา รองอธิบดีฝ่ายโครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญมหาวิทยาลัยมหิดล

๒๐. ประกาศนียบัตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ผ่านการ
สัมมนาโครงการ “ค่ายสตรีสหกรณ์ระดับภาค” ครั้งที่ ๒ จากนายบุญมี จันทรวงศ์ อธิบดีกรมสหกรณ์ วันที่ ๑๒
กันยายน ๒๕๕๑

๒๑. โล่ประกาศเกียรติคุณ ชนะเลิศ การแต่งกายสวยงาม ประเภท “ผ้าพื้นถิ่น” การเดิน
แบบผ้าไทยการกุศล “ผ้าไทยใส่ให้สนุก ปลุกกระแสภูมิปัญญาไทย สู่เทรนด์ผ้าไทย” ในงานประเพณีฮีตสิบสองและ
งานประจำปีจังหวัดอำนาจเจริญ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖ จาก นายเสนีย์ สัมเขียวหวาน รองผู้ว่าราชการจังหวัด
รักษาราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

๒๑. โล่เกียรติบัตร วิสาหกิจชุมชนตำบลคำพระ “ครูภูมิปัญญาการทอและการแปรรูป
ผ้าขิดลายตะขอสลับเอื้อ ภายใต้โครงการส่งเสริมอาชีพและแปรรูปผ้าขอลเอื้อสำหรับผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ จาก ว่าที่
ร้อยตรี อติศักดิ์ น้อยสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นางสุริยันต์ พระสุนัน
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)
เจ้าหน้าที่ของรัฐ (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล)
เลขที่ ๑๐๑ บ้านคำพระ หมู่ ๒ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นการรวมกลุ่มของแม่บ้านที่มีเป้าหมายคือการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นแปรรูป
สินค้าผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติไว้เพื่อเสริมให้กับชุมชนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่ม และ
ทำให้มีรายเสริมในครัวเรือน

ลักษณะภูมิปัญญา

เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ ในการเย็บกระเป๋ที่ทำ
จากผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติ เป็นการนำวัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เกิด
ประโยชน์ เนื่องจากสีใบไม้ของแต่ละชนิดจะให้สีที่แตกต่างกันออกไป จึงต้องมี
กรรมวิธี ในการทำให้สียังคงอยู่ สภาพสด ไม่หมอง

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

นางหนูปิ่น จารุจิตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)

เกษตรกรรม

เลขที่ ๖๐/๒ บ้านคำพระ หมู่ ๓ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

เป็นผู้มีความรู้ในการทอพรหมเช็ดเท้า

ยึดเป็นอาชีพเสริมจากการทำอาชีพหลักคือ เกษตรกรรมและต่อมา ได้มีโอกาส
ไปศึกษาดูงานจากต่างจังหวัด จึงได้คิดริเริ่มทอพรหมเช็ดเท้า เป็นอาชีพเสริม
สำหรับผู้ที่กำลังมองหาช่องทาง ประกอบอาชีพอิสระที่สามารถทำอยู่ที่บ้านได้ และ
มีเวลาดูแลบ้าน ดูแลครอบครัว การทำพรหมเช็ดเท้าขายนับว่าเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่
น่าสนใจ ทำง่าย สร้างรายได้ดีให้กับครัวเรือน

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

๑. ใช้ได้ทนทาน มีระยะเวลาการใช้งานนานมากกว่า ๓ ปี
๒. สีสดใส น่าใช้ มีแบบให้เลือกซื้อมากกว่า ๑๐ แบบ
๓. สามารถซักล้าง ทำความสะอาด ด้วยมือหรือเครื่องซักผ้าได้

ด้านการแพทย์ไทย

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล

: นายบุตธ มาลาพันธ์

การศึกษา

: ประถมศึกษาปีที่ ๔

อาชีพ

เกษตรกรรม

ที่อยู่ปัจจุบัน

: เลขที่ ๗๕ บ้านคำพระ หมู่ที่ ๒ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ

อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

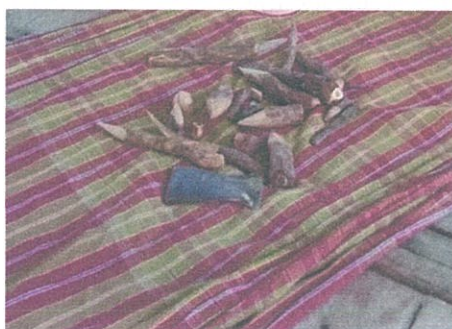
: มีความรู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้านท้องถิ่น (ยาฝน) สามารถหาสมุนไพรที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาเป็นยารักษา รู้ว่าสมุนไพรหลายชนิดสามารถนำไปใช้ ในการรักษาอาการเจ็บป่วยประเภทใด รู้จักใช้สมุนไพรอย่างถูกวิธี เพราะเคยรักษา มาแล้ว สมุนไพรที่อยู่ตามเทือกสวนไร่นา ตามท้องถิ่น เอามาเป็นส่วนผสมในการ นำมาฝนเป็นยา

ลักษณะภูมิปัญญา

ใช้วิธีในการรักษาโดยการฝนยาสมุนไพรจนได้น้ำยาสีขุ่นเล็กน้อยผสมกับน้ำ มะพร้าวหรือสุราขาวเป็นยาให้ดื่มในการรักษาอาการเจ็บป่วย โดยใช้เวทมนต์ คาถาในการเป่าไปในร่างกายผู้ป่วย โดยได้รับการยกย่องถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ (ตา) มีความสนใจทางด้านแพทย์แผนไทย (ยาฝน) มีความชำนาญด้าน หมอเป่า หมอพื้นบ้านยาสมุนไพร ในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการรักษาเบื้องต้น ตาม ความเชื่อของคนในท้องถิ่น โดยการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษและศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม โดยได้นำความรู้ที่ได้มารักษาอาการเจ็บป่วย จนได้รับการยกย่อง นับถือของคนในชุมชนตำบลคำพระและหมู่บ้านใกล้เคียง

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

เป็นหมอพื้นบ้านที่มีบทบาทต่อสังคมของคนในชนบทและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น อุบล ยโสธร และยังรักษาไกลถึงกรุงเทพมหานคร

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายประจวบ บุญแสน

ประถมศึกษาปีที่ ๔

เกษตรกร

เลขที่ ๑๐๖ บ้านโนนนามแท่ง หมู่ที่ ๑ บ้านคำพระ ตำบลคำพระ

อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถในด้านการเป่าแคน เป็นหมอแคน ดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่น
แคนเป็นเครื่องเป่ามีลิ้นโลหะ เสียงเกิดจากลมผ่านลิ้นโลหะไปตามลำไม้ที่เป็นลูกแคน
การเป่าแคนต้องใช้ทั้งเป่าลมเข้าและดูดลมออกด้วย จึงเป่ายากพอสมควร แคนมี
หลายขนาด บางขนาดมีเสียงประสานอยู่ด้วย

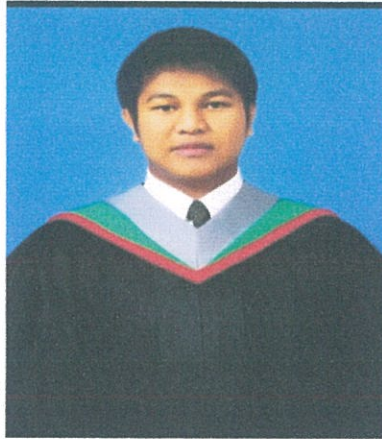
ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

เป็นหมอแคนที่มีความสามารถในลีลาการเป่าแคนที่เป็นแบบฉบับของตนเอง
อีกทั้งยังมีทักษะในขั้นสูงสามารถประยุกต์เทคนิคการเป่าแคนได้หลายรูปแบบ
จนเป็นที่ชื่นชอบของหมอลำ และผู้ชมผู้ฟังเรื่อยมา

ด้านศิลปกรรม

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายธนวัฒน์ โยคณิตย์
ปริญญาโท
รับราชการ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

บ้านกุดขวย เลขที่ ๑๐๑ หมู่ ๔ บ้านกุดขวย ตำบลคำพระ
อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ลักษณะภูมิปัญญา

มีความสามารถในการทำพานบายศรีสู่ขวัญ งานประดิษฐ์จากใบตอง
เช่น กระถางขนาดใหญ่ที่มีความสวยงามส่งเข้าประกวดตามงานหรือ
เทศกาลต่างๆ รวมถึงมีความสามารถในการจับจีบผ้าในงานต่างๆ
เป็นงานที่มีความสวยงาม ประณีต ใช้ในงานพิธีต่างๆ เป็นงานที่ต้องใช้
ความละเอียด ประณีต ในการทำทุกขั้นตอนเพื่อผลงานออกมาจะ
สวยงาม สามารถใช้ในงานพิธีต่างๆ

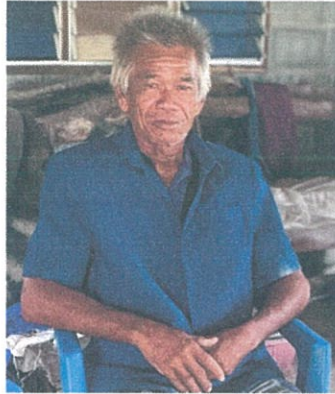
ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ด้านงานประดิษฐ์จากใบตองของนายธนวัฒน์ มีความประณีต สวยงามมี
ผลงานจากทำกระถางสวยงามส่งเข้าประกวดตามงานต่างๆ ดังนี้ คือ

-รางวัลรองชนะเลิศการประกวดกระถางใหญ่สวยงามงาน
ประเพณีลอยกระทง อำเภอหัวตะพาน ประจำปี ๒๕๖๖

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายไมตรี บุตรรินทร์

ประถมศึกษาปีที่ ๔

เกษตรกรรม

บ้านเลขที่ บ้านกุดซวย๑๑๒ หมู่ ๑๐ บ้านกุดซวย ตำบลคำพระ

อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถในการลำเพลิน

เป็นหมอลำหมู่อีกประเภทหนึ่ง เป็นการแสดงที่แสดงเป็นคณะเป็นภูมิปัญญา

ชาวบ้านที่มีความรู้และสามารถร้องเพลงหมอลำได้ มีความสามารถในการร้อง
เพลงลำเพลิน

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ถือเป็นบุคคลสำคัญในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมบ้านกุดซวย

ตำบลคำพระ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายโดยการชักชวนผู้มีความสามารถ

ด้านการร้องเพลง รำ ทำดนตรี หรือหมอลำเก่าในบ้านกุดซวยและหมู่บ้าน

ใกล้เคียงให้มารวมกันเป็นกลุ่มหมอลำฟอง สร้างอาชีพด้วยการร้องเพลงหมอลำเพลิน

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นายไมตรี บุตรรินทร์
ประถมศึกษาปีที่ ๔

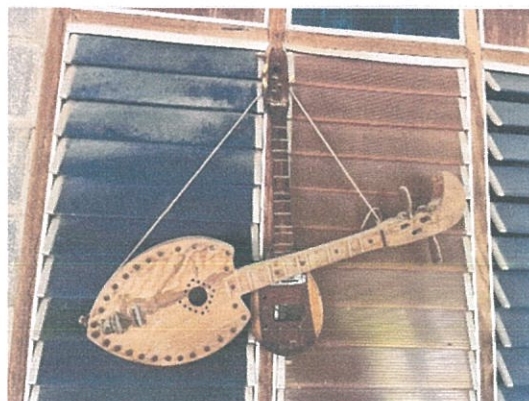
เกษตรกรรม

บ้านเลขที่ ๑๑๒ บ้านกุดขวย หมู่ ๑๐ ตำบลคำพระ
อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถในการประดิษฐ์พัฒนาจากไม้ขนุน
ได้เรียนรู้และลองผิดลองถูกกับการหัดทำพิณด้วยตนเองได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ
ขึ้นมาจนเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพเสียงและรูปทรงเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของ
ตนเอง การสร้างที่ละเอียด ประณีต เน้นคุณภาพเสียง สัดส่วนที่เหมาะสม
สมดุล สวยงาม วัสดุที่ใช้สร้างเป็นวัสดุที่คัดสรรมาอย่างดี ส่งผลให้คุณภาพ
เสียงของเครื่องดนตรีมีความคมชัดดัง กังวาน และมีแก้วเสียงที่เป็นอัตลักษณ์
เฉพาะที่ไพเราะและนุ่มนวลขึ้นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร
เป็นครูฝึกหัดสอนให้กับนักเรียนในนามศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช บ้านดงบัง
ตำบลน้ำปลีก อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่

นางลิกา มาระแสง
ประถมศึกษาปีที่ ๔
เกษตรกร
เลขที่ ๑๑๒ บ้านกุดขวย หมู่ ๔ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถและสนใจในการลำกลอนสั้นโบราณ
เป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ของชาวอีสาน ลักษณะการลำที่มีเครื่องดนตรี
ประกอบเพียงชนิดเดียวคือ แคน

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง จากการลำประกวดใน
กิจกรรมฟันสวย”ที่โรงพยาบาลหัวตะพานส่งเข้าประกวด ณ โรงพยาบาล
อำนาจเจริญ

ทะเบียนประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล
การศึกษา
อาชีพ
ที่อยู่
ภูมิรู้/ภูมิปัญญา
ลักษณะภูมิปัญญา

นางสมคิด สามิพันธ์
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)

เกษตรกรรม

บ้านเลขที่ ๕๖ หมู่ ๖ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
มีความสามารถด้านการร้องหมอลำ ลำเรื่อง ลำกลอน ลำซิ่ง
หมอลำกลอน เป็นหมอลำที่มีความเก่าแก่มาก และเป็นที่ยกย่องในอดีต ซึ่งจะมี
เอกลักษณ์ เฉพาะตัวโดยจะมีการลำเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ชิงช้า ชิงทรัพย์
เกี่ยวสาว บาปบุญคุณโทษ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาประเพณีของทางภาค
อีสาน วรรณคดี ตำนานต่าง ๆ เป็นต้น และจะมีการพูดผญาแทรกเข้ามาระหว่าง
การลำด้วยทำให้เกิดความตลกขบขัน ซึ่งเป็นสีสันของการแสดง หมอลำกลอนจะ
ประกอบไปด้วย หมอลำฝ่ายชาย หมอลำฝ่ายหญิง และหมอแคน ส่วนเครื่อง
ดนตรีที่ใช้บรรเลงในการลำ คือ แคน ซึ่งใช้ในการกำกับจังหวะและดูแลในการลำ
ปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นที่ยกย่องในหมู่ผู้สูงอายุ มักจะจ้างไปในงานกฐิน และงาน
ผ้าป่า เป็นต้น

ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

งานช่วยเหลือสังคม งานประเพณีต่างๆ ได้รับเชิญให้ไปร้องเพลง/ลำในงานต่างๆ
เนื่องจากมีน้ำเสียงที่ไพเราะเสนาะหู เสียงร้องลำสามารถสะกดใจคนฟังได้เป็น
อย่างดี

